

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Syftet med propositionen är att precisera bestämmelserna om anordnande och produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I lagen tas även in en bestämmelse som definierar innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det stöd och den handledning som en person behöver ska alltid ingå i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Dessutom ska det i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen antecknas vilket målet är för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte samt vilket slags stöd och handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.....	3
Aktiveringsplanering	4
Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet	6
1.2 Bedömning av nuläget	6
Iakttagelser i enkäterna.....	6
Anordnande och produktion av tjänster	7
Rätt till högklassig socialvård	9
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	10
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
3.1 Konsekvenser för klienternas ställning	11
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	12
3.3 Ekonomiska konsekvenser.....	12
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
DETALJMOTIVERING	16
1 LAGFÖRSLAG	16
2 IKRAFTTRÄDANDE	20
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	20
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	23
BILAGA	27
PARALLELLEXT	27
Lag om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

När det gäller innehållet i och verkställandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) och som allmän lag socialvårdslagen (1301/2014). En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är klient inom socialvården och berörs av bestämmelserna i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000). På arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas även förvaltningslagen (434/2003) och lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är socialservice enligt socialvårdslagen. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är också sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Till den del som en klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte omfattas av utkomstskydd för arbetslösa tillämpas även bestämmelserna om arbetslöshetsförmån i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om en klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får utkomststöd tillämpas lagen om utkomststöd (1412/1997).

Syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra en persons livskompetens och skapa förutsättningar för sysselsättning och deltagande i offentlig arbetskraftsservice. Kommunen kan anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religions-samfund. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag.

När det gäller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte uppkommer inget arbetsavtals- eller tjänsteförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller arbetsavtalsförhållande. Arbetsverksamheten får inte föranleda att anställda hos kommunen eller hos någon annan instans som står för genomförandet av verksamheten sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämrats. För att säkerställa detta ska kommunen innan en person inleder arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte underrätta den huvudförtroendeman om saken som företräder de anställda som främst ska arbeta med den som deltar i arbetsverksamheten.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definierar inte innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Enligt den regeringsproposition (RP 184/2000 rd) som resulterade i att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stiftades ska arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på alla sätt stödja personens inträde på arbetsmarknaden. Den detaljerade planeringen av innehållet i verksamheten har varit kommunernas uppgift.

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader (cirka 12–52 veckor) åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i

RP 13/2020 rd

rehabiliteringssyfte under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska pågå i minst fyra timmar per dag.

Enligt en kommunkartläggning som social- och hälsovårdsministeriet lät göra 2013 (Simo Klem: Työllistymistä tukeva toiminta, työtoiminta ja työhönvalmennus sosiaalihuollossa (Verksamhet i sysselsättningssyfte, arbetsverksamhet och arbetsträning i socialvård), SHM Rapporten och promemorior 2013:23) anordnades arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i de flesta kommunerna i huvudsak som arbetsverksamhet. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utgjordes ofta också antingen helt eller delvis av individuell träning eller individuell handledning. Annat som vanligen ingick i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte var bedömning av arbets- och funktionsförmågan, stöd från en arbetshandledare samt gruppverksamhet. Utöver dessa anordnades som arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bland annat samverkan med andra, handledning i klientens vardag och hjälp med att sköta ärenden, stöd med att ta hand om ekonomin, skuldrådgivning, kartläggning av inlärningsvårigheter och inläring av arbetslivets spelregler. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ordnades allt som oftast i separata sysselsättningsenheter. Dessutom ordnades arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också i vanliga arbetsgemenskaper, oftast i kommunen och på arbetsplatser inom den tredje sektorn. Sysselsättningsenheterna utgjorde 2013 dock den klart största andelen platser för ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Situationen var till stor del densamma även 2016. Enligt den kommunenkät som Institutet för hälsa och välfärd lät utföra 2017 var de vanligaste metoderna inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2016 arbetsverksamhet i sysselsättningsenheter eller i vanliga arbetsgemenskaper (Institutet för hälsa och välfärd 2017). Arbetsgemenskaperna har inte närmare specificerats i enkäten, men enligt den ordnades arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte allmänt i drygt 60 procent av kommunerna som egen verksamhet och i de övriga kommunerna som köpta tjänster.

Till en mottagare av arbetslöshetsförmån som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas enligt 10 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa nio euro i kostnadsersättning för varje dag som den arbetslöse deltar i verksamheten. Till den som får utkomststöd och deltar i verksamheten betalas i enlighet med 10 a § i lagen om utkomststöd för varje dag som personen deltar i verksamheten en sysselsättningspenning som är lika stor som kostnadsersättningen. Utöver kostnadsersättningen eller sysselsättningspenningen har personen rätt att få ersättning för de resekostnader som deltagandet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föranleder.

När en kommun ordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har den rätt att i ersättning från staten få 10,09 euro per dag och per person som deltar i arbetsverksamheten.

Aktiveringsplanering

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte förpliktar arbets- och näringsbyrån och kommunen att utarbeta en aktiveringsplan tillsammans med en sådan person till vilken arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd under en viss tid har betalats på grundval av arbetslöshet. Aktiveringsplanen är en plan som ersätter sysselsättningsplanen och den ska revideras till dess att personen i fråga uppfyller arbetsvillkoret. Kommunen, arbets- och näringsbyrån och personen i fråga kommer överens om aktiveringsplanens varaktighet, ändringar som gäller planen och återupptagandet av en avbruten plan.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte tillämpas på personer som varit arbetslösa en längre tid och som får arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd på grundval av arbetslöshet. I fråga

RP 13/2020 rd

om arbetslösa som inte har fyllt 25 år omfattar lagens räckvidd dem som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna, eller dem som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller dem vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

I fråga om arbetslösa som har fyllt 25 år omfattar lagens räckvidd dem som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 500 dagar, eller dem som efter arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 eller 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar på grund av arbetslöshet eller dem vars huvudsakliga försörjning under de senaste tolv månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Arbets- och näringsbyrån är skyldig att vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller de villkor som hänför sig till dagar av betald arbetslöshetsförmån. Kommunen är skyldig att vidta åtgärder för utarbetande av en aktiveringsplan för den som uppfyller de villkor som hänför sig till utkomststödet varaktighet.

När aktiveringsplanen utarbetas ska man först utreda möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice. Planen kan utöver dessa åtgärder även innehålla social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster, rehabiliterings- och utbildningstjänster som förbättrar möjligheterna att bli sysselsatt. Om arbets- och näringsbyrån, kommunen och personen tillsammans bedömer att personen på grund av begränsningar som personens arbets- och funktionsförmåga ställer inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbeta, ska i aktiveringsplanen inkluderas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller i enlighet med speciallagar sådana social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbets- och funktionsförmåga.

För den som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller vars huvudsakliga inkomst består av utkomststöd på grund av arbetslöshet eller som får arbetslöshetsdagpenning kan på personens begäran ordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte redan före de tider som anges i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om kommunen och arbets- och näringsbyrån, efter att ha gett personen i fråga tillfälle att bli hörd, bedömer att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte bäst stöder personens livskompetens och sysselsättningsförutsättningar. Innan verksamheten ordnas ska en aktiveringsplan om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte utarbetas så som föreskrivs i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas enligt vad som föreskrivs i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Personen i fråga ska framställa begäran om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos arbets- och näringsbyrån eller kommunen.

Vid ingången av 2018 trädde ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), den s.k. aktiveringsmodellen, i kraft. Aktiveringsmodellen innebär att en arbetslös arbetssökande under en granskningsperiod på 65 dagar under vilka arbetslöshetsdagpenning utbetalas ska ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service i tillräcklig utsträckning för att förmånen ska betalas till fullt belopp också under de 65 utbetalningsdagar som följer på granskningsperioden. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hör till sysselsättningsfrämjande service. Om ovannämnda så kallade aktiveringsförutsättningar inte uppfylls, minskar arbetslöshetsdagpenningen under den följande granskningsperioden med 4,65 %. Sänkningen görs till den fulla arbetslöshetsdagpenningen. Arbetslöshetsförmånen kan under den nya granskningsperioden höjas tillbaka till normal nivå, om personen uppfyller de krav som anges i lagen om

RP 13/2020 rd

utkomstskydd för arbetslösa. Aktiveringsmodellen rörde inte i maj 2018 bland annat dem som får en förmån som beviljats på grund av arbetsoförmåga eller skada eller dem som ansökt om invalidpension och väntar på beslut (arbets- och näringsstjänsterna 2018). Riksdagen har godkänt regeringens proposition med förslag till lagstiftning om slopande av de skyldigheter och de ned-sättningar av förmåner som ingår i aktiveringsmodellen (RP 80/2019 rd). Bestämmelserna träder i kraft från och med ingången av 2020.

Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Kommunerna har sedan 2006 finansierat en del av arbetsmarknadsstödet under den tid arbetslösheten pågår. Enligt 14 kap. 3 a § i den gällande lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansieras arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen med statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar. För arbetslöshetstid efter den ovan-nämnda tiden finansieras arbetsmarknadsstödet till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, till utgången av den betalningsperiod under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar. För arbetslöshetstid efter detta fördelas finansieringsansvaret så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av den arbetslöses arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. Staten betalar arbetsmarknadsstödet helt under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service enligt 1 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

År 2018 var kommunernas andel av sådant arbetsmarknadsstöd som betalas på grundval av arbetslöshet i genomsnitt cirka 33 miljoner euro i månaden.

1.2 Bedömning av nuläget

Iakttagelser i enkäterna

I en kommunenkät som social- och hälsovårdsministeriet lät göra 2013 lyfte kommunerna fram sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden som det viktigaste målet för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och bedömningen av arbets- eller funktionsförmågan som det näst viktigaste målet. Som servicens viktigaste mål betraktades också upprätthållande av funktionsförmågan och erbjudande av meningsfull verksamhet samt avancering till arbets- och näringsbyråns service. Sysselsättningen av klienterna i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte försvårades enligt respondenternas uppskattningar oftast av sociala orsaker och problem samt rusmedels- och/eller mentala problem.

Enligt svaren på enkäten ansåg kommunerna att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden, som i kommunerna ansågs vara det viktigaste målet med servicen, sällan uppnåddes i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Upprätthållandet av funktionsförmågan och erbjudandet av meningsfull aktivitet förverkligades däremot i merparten av kommunerna, på samma sätt som avanceringen till arbets- och näringsbyråns service samt bedömningen av arbets- och funktionsförmågan.

De vanligaste övergångarna för klienter i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte var 2012 övergången till klient hos basservicen eller övergången till arbetspraktik, arbetslivsträning eller ar-

betsprövning. I nästan 40 procent av kommunerna var den vanligaste situationen dock att klienterna hade fortsatt i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Motsvarande resultat i fråga om övergångarna noterades också i en utredning av Jarno Karjalainen och Vappu Karjalainen från 2010, där klienternas övergångar efter arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte undersöktes i huvudstadsregionen åren 2008–2009. Enligt resultaten var de vanligaste övergångarna återgång till arbetslös arbets sökande, en ny period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt övergång till vård, rehabilitering eller annan motsvarande åtgärd. Det förekom minst övergångar till arbetslivet. Enligt utredningen visade resultaten att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en mer socialpolitisk än sysselsättningspolitisk åtgärd. Övergångarna var mycket snarlika även 2016. Enligt den kommunenkät som Institutet för hälsa och välfärd lät göra 2017 var de vanligaste övergångarna 2016 övergången till en ny rehabiliterande period och övergången till arbetslös arbets sökande (Institutet för hälsa och välfärd 2017). Endast i tre procent av kommunerna var övergången till sysselsättning den vanligaste.

Social- och hälsovårdsministeriet genomförde i juni 2018 en enkät om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som sändes till de så kallade sexlingskommunerna (Helsingfors, Esbo, Vanda, Tammerfors, Åbo och Uleåborg) samt till kommunerna Björneborg, Kuopio, Träskända och Sysmä. I enkäten frågades om innehållet i kommunernas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om dess mål och genomförande samt om utvecklandet av verksamheten. Genomförandet av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte sågs i kommunerna i regel som mångsidigt. Endast i ett fåtal kommuner sågs arbetsverksamheten endast som arbete i verkstad. Oftast genomfördes arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte antingen som arbete i verkstad eller i verklig arbetsmiljö. De flesta som svarade lyfte fram återgången till arbetsmarknaden och övergången till utbildning som det viktigaste målet, men målsättningen var också bland annat att studera spelreglerna i arbetslivet, utvärdera klientens tillstånd samt förbättra möjligheterna till sysselsättning, livskompetensen och delaktigheten. I de flesta svaren betonades individuella målsättningar.Handledning och stöd lyftes fram som en väsentlig del av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Av enkäten framgick att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte enligt dem som svarat också genomförs vid olika verksamhetsställen med mycket olika målsättningar och kvalitetskriterier. I svaren önskades att lagstiftningen och övriga normer i anslutning till arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skulle förtydligas.

Lagen om ett försök med regionalt tillhandahållande av arbetskrafts- och företagstjänster samt med arbetslivsprövning trädde i kraft den 1 augusti 2017 och gällde till utgången av 2018. Kuopio regionen har deltagit i detta arbetskraftsservicens regionala sysselsättningsförsök och i regionen har i stället för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte genomförts ett försök med en tjänst med namnet arbetslivsprövning. Kuopio tog i sitt svar upp att arbetslivsprövningen medvetet förts i riktning mot en mer strukturerad och målinriktad tjänst, där tonvikten i stället för på verksamhet av arbetskaraktär legat på stöd till samt handledning och träning för att klienten ska uppnå sina individuella målsättningar. Handledningen och träningen har anskaffats i form av köpta tjänster av den serviceproducent som bäst lämpar sig för klienten, vilket kunnat göras på basis av försökslagen. Arrangemanget har enligt Kuopios erfarenheter varit lyckat. Kuopio ansåg att fördelen med försöket var att handledningen och träningen ordnats som en separat del av klientens helhetsservice och inte varit beroende av arbetsverksamhetsstället.

Anordnande och produktion av tjänster

På kommunens verksamhet tillämpas även kommunallagen (410/2015). Enligt 8 § i kommunallagen kan kommunen själv organisera de uppgifter som den har enligt lag eller avtala om att

RP 13/2020 rd

organiseringensansvaret överförs på en annan kommun eller en samkommun. I 9 § i kommunallagen föreskrivs det om produktion av tjänster. Enligt bestämmelsen kan kommunen eller samkommunen antingen själv producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Det föreskrivs vidare att när kommunen eller samkommunen skaffar lagstadgade tjänster av någon annan tjänsteproducent kvarstår det organiseringsansvar som avses i 8 § hos kommunen eller samkommunen. Kommunallagen skiljer således åt anordnande av tjänster och produktion av tjänster.

Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är från 2001 då det i språkbruket inte gjordes en lika tydlig skillnad mellan anordnande och tillhandahållande. Bestämmelsen om anordnande i 6 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är till denna del otydlig i fråga om ordalydelsen. Enligt bestämmelsen anordnas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte av kommunen. Därefter behandlar bestämmelsen i själva verket produktion av tjänster, fastän det i bestämmelsen talas om avtal om ansvaret för ordnande av tjänster. I allmänna motiveringen till regeringspropositionen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 184/2000 rd) anges dock att en kommun också särskilt kan komma överens med en förening, en stiftelse eller ett religionssamfund om att kommunen anskaffar tjänsterna i anslutning till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte hos dem. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan t.ex. genomföras i en arbetsverkstad för unga.

Enligt 6 § 3 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte svarar kommunen oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas för att verksamheten anordnas i enlighet med lagen. Även i detta fall avser hänvisningen till sättet att anordna arbetsverksamhet i själva verket på ett terminologiskt plan sättet att producera tjänsten. Syftet med bestämmelsen är detsamma som i 8 § i kommunallagen. Enligt bestämmelsen kan kommunen således inte från sig själv överföra det ansvar att anordna tjänster som ankommer på den, fastän tjänsterna enligt avtal anskaffas av andra tjänsteproducenter.

I 6 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anges att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte får anskaffas från företag. I den regeringsproposition (RP 184/2000 rd) som ledde till att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte stiftades, motiveras detta i detaljmotiveringen till paragrafen på följande sätt: ”Eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte handlar om en åtgärd som inte vidtas i ett tjänsteförhållande eller ett arbetsförhållande enligt lagen om arbetsavtal, är det inte ändamålsenligt att ordna verksamheten i företag som skall gå med vinst.” Dessutom konstateras som följer: ”Fullgörandet av kommunens skyldighet kan organiseras på olika sätt i kommunerna. Även om uppgörandet av aktiveringsplaner vanligen är organiserat på så sätt att det hör till socialförvaltningens uppgifter och även om kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ersätts med statsandelar för social- och hälsovården, är det motiverat att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vid olika enheter inom kommunen.”

I propositionen motiveras inte närmare än så här den begränsning som avser företag. Social- och hälsovårdsministeriet tillfrågas då och då om motiveringar till varför arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte skulle kunna anskaffas även från företag. För att bestämmelsens syfte ska kunna klarläggas närmare förutsätts en noggrannare definition av innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Bestämmelsen förbjuder all slags upphandling av tjänster i företagsform som hänför sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, fastän syftet med bestämmelsen förmodligen i första hand har varit att förhindra sådant arbetande som liknar normalt arbete i ett företag som ett led i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. På detta sätt har man velat förhindra att arbetsinsatsen av en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kommer ett privat marknadsbaserat företags näringsverksamhet till godo utan ersättning.

I 14 § 2 mom. i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte får ersätta arbete som utförs i tjänsteförhållande eller anställningsförhållande och att arbetsverksamhet inte får föranleda att anställda sägs upp eller permitteras eller att deras arbetsförhållanden eller förmåner försämras. I 2 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten. Bestämmelserna behövs för att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte ska ersätta en normal arbetsinsats. De framhäver att det vid arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte är fråga om normalt arbete. I vissa fall har arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ändå upplevts vara ytterst lik sådant arbete som utförs på en arbetsplats, dock i mer begränsad utsträckning och genomförd någon annanstans än i företaget. Denna snäva tolkning kan påverkas av att innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte har definierats i lag.

Å andra sidan framgår det redan av lagens syfte och av andra bestämmelser att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte är avsedd för personer som förmår delta i arbete i ett anställningsförhållande eller i offentlig arbetskraftsservice. De som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte behöver mera stöd och handledning. Det ursprungliga syftet med att gränsen dras vid arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som anskaffas från företag kan anses vara att den persons arbetsinsats som deltar i verksamheten ska begränsas så att den inte omfattar företagsverksamhet. Om det däremot är fråga om ett företag som erbjuder handlednings- och träningstjänster som hänför sig till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte där tjänster anskaffas till stöd för personen, är anskaffningen av en sådan tjänst inte förknippad med motsvarande problem.

Rätt till högklassig socialvård

I socialvårdslagen och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs om de centrala principerna vid tillhandahållande av socialvård. Dessa principer gäller även arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har rätt att av den som tillhandahåller tjänsten få högklassig socialvård och ett gott bemötande utan diskriminering. Dessutom finns bestämmelser om grunderna för god förvaltning i 2 kap. i förvaltningslagen. Till god förvaltning hör bestämmelserna om serviceprincipen och adekvat service i 7 § i förvaltningslagen. Enligt den regeringsproposition (RP 72/2002 rd) som hänför sig till förvaltningslagen ska det fästas tillräcklig uppmärksamhet vid kundernas behov när det ordnas möjligheter för kunderna att sköta sina ärenden. Självbestämmanderätten för den som utrettar ärenden hos förvaltningen ska i den mån det är möjligt främjas. För att detta mål ska kunna nås krävs det tillräcklig samverkan mellan den som utrettar ärenden hos förvaltningen och myndigheterna.

Rätten till högklassig socialvård och god förvaltning innebär att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska ordnas i kommunerna så att klienternas individuella behov beaktas och att de får ändamålsenlig handledning och rådgivning för den tid tjänsten tillhandahålls.

Fastän rätten till god socialvård även är den grundläggande principen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, har verkställandet av arbetsverksamheten varierat. Den snävaste tolkningen har inneburit att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har upplevts vara arbete i en kommunal arbetsgemenskap med relativt lite uppföljning och rådgivning av experter inom socialvården. Fastän det i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte finns närmare bestämmelser om innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska aktiveringsplanen dock beskriva

innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. I regeringens proposition om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte konstateras att det i aktiveringsplanen noggrant ska beskrivas vad arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte innehåller. Riksdagens social- och hälsovårdsutskott betonade i sitt utlåtande (ShUB 38/2000) att det för att syftet med lagen ska uppnås är viktigt att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skräddarsys efter vars och ens individuella behov, förmåga och önskemål. Utskottet konstaterade att arbetsverksamheten inte bör vara för storskalig och sikta på att minimera kostnaderna ur förvaltningens synvinkel. Däremot kan det enligt utskottets uppfattning vara nog så motiverat att arbetsverksamheten ordnas i gruppform, inte minst för unga. Enligt utskottets uppfattning vore det med tanke på målen nyttigt att en person kan välja bland fler än ett alternativ för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Social- och hälsovårdsministeriet har i olika sammanhang betonat målen med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och sysselsättningstjänsternas primära karaktär i förhållande till arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Målet med verksamheten ska vara att klienternas arbets- och funktionsförmåga förbättras så att de kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte är inte avsedd för sådana arbetslösa som förmår delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete. Social- och hälsovårdsutskottet konstaterade vidare i sitt utlåtande i samband med behandlingen av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en sekundär åtgärd. För att verksamheten ska kunna verkställas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt måste arbetskraftsbyråerna därför stödja de arbetssökandes sysselsättning genom att först pröva övriga tjänstehelheter. Därtill konstaterade utskottet att de primära åtgärderna bör genomföras så att bara de deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som har behov av det för att sysselsättas.

Social- och hälsovårdsministeriet publicerade den 30 december 2014 en kommuninfo (9/2014) som betonade ovan nämnda saker. Det att lämplig offentlig arbetskraftsservice inte finns tillgänglig är inte enligt social- och hälsovårdsministeriet en tillräcklig grund för att dirigera en klient till arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan innefatta även arbete på en arbetsplats. Eftersom verksamheten dock är avsedd för personer som inte klarar av att delta i offentlig arbetskraftsservice eller i arbete, har de ett särskilt behov av stöd som personen i fråga alltid även ska erbjudas. Därför ska stöd och handledning alltid ingå i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt annan verksamhet än sådan som liknar normalt arbete i en arbetsgemenskap.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska föreskrivas om anordnandet och produktionen av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt om innehållet i verksamheten noggrannare än för närvarande. Det föreslås att det även i aktiveringsplanen skrivs in preciseringar.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definieras som en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar, då det i gällande bestämmelse talas om verksamhet som anordnas av kommunen. Det föreslås att de bestämmelser som gäller produktion av tjänsten i 6 § om anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska flyttas till 13 § som gäller produktion. I denna bestämmelser kvarstår de instanser som kan producera tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om kommunen inte producerar tjänsten själv. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska fortsättningsvis inte få upphandlas från företag. Bestämmelsen ska dock preciseras så

att det stöd och den handledning som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också ska kunna anskaffas av ett företag eller en enskild näringsidkare som producerar sådana tjänster.

Dessutom föreslås att det till lagens 9 § i fråga om aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen utöver den nuvarande beskrivningen av verksamheten och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas ska fogas målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. Dessutom föreslås ett tillägg att till planen också ska fogas det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte.

Om innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska föreskrivas i 13 a § så att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte omfattar olika tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. Enligt bestämmelsen kan i tjänsterna ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. Bestämmelsen preciserar att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas på rätt sätt till personer som inte förmår delta i offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i arbete. I bestämmelsen föreskrivs också om sättet att tillhandahålla stödet, handledningen och träningen. Stöd, handledning och träning kan tillhandahållas inte bara som personliga tjänster utan även som tjänster i grupp eller i kombination med andra tjänster.

Dessutom föreskrivs såsom tidigare att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver. Det är således möjligt att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samtidigt med de övriga tjänster som nämns ovan. I detaljmotiveringen framhålls, att för att man ska kunna försäkra sig om att tjänsterna riktas på rätt sätt kan den kommun som svarar för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte se till att personens arbets- och funktionsförmåga bedöms på ett så heltäckande sätt som möjligt. Här är det möjligt för kommunen att utnyttja ett team med multidisciplinär kompetens.

Dessutom görs i lagen vissa tekniska korrigeringar på grund av att den övriga lagstiftningen ändrats. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen föreslås bli ändrade i överensstämmelse med denna lag senast den 1 juni 2021.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för klienternas ställning

Preciseringarna till definitionen på och innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte förtydligar för klienterna i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte vilken slags servicehelhet det är fråga om och en hurudan service klienten har rätt till. Även om klienten också hittills haft rätt till god socialvård, blir detta nu tydligare på bestämmelsenivå, när klientens rätt till stöd och handledning tydligt skrivs in i lagen.

De föreslagna preciseringarna ålägger kommunerna att se till att verksamheten är målinriktad och att sörja för stödet och handledningen till klienterna. I varje klients aktiveringsplan eller sektorsövergripande sysselsättningsplan ska fastställas innehållet i det stöd och den handledning som klienten får. Genom dessa ändringar framträder den roll som arbetsverksamhet i rehabili-

RP 13/2020 rd

teringssyfte har som socialservice tydligare på bestämmelsenivå. Preciseringsarna ålägger kommunerna att ägna uppmärksamhet också åt sina klient- och serviceprocesser, så att man kan sörja för stödet och handledningen också under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och så att själva verksamheten motsvarar sina syften. Detta ökar jämlikheten mellan klienterna, eftersom det för närvarande är stora skillnader mellan kommunerna vad gäller kvaliteten på den arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som erbjuds.

Institutet för hälsa och välfärd bedömde i sin kommunenkät år 2017 att tre procent av dem som deltagit i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte sysselsattes på den öppna arbetsmarknaden. Detta skulle innebära att ca 1 300 personer av de 42 800 som 2018 deltog i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte övergick till den öppna arbetsmarknaden. Det är möjligt att de tjänster som de personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte behöver genom de lagstiftningsändringar som föreslås kan skraddarsys så att de bättre motsvarar personernas situation, vilket förbättrar deras möjligheter att rehabiliteras för den öppna arbetsmarknaden. Ändringen i lagstiftningen kan således antas ha en smärre positiv inverkan på sysselsättningen.

De föreslagna författningsändringarna antas inte ha några könsrelaterade konsekvenser. Preciseringsarna förbättrar rätten till god socialvård för alla som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Preciseringsarna i fråga om definitionen på och innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte förtydligar verksamheten som en servicehelhet som kan omfatta många olika slags verksamhet. Preciseringsarna förtydligar skillnaden mellan att anordna och att producera servicen samt de olika aktörernas roller. Regleringen möjliggör dessutom många olika slags verksamhet som kommunen som anordnare av tjänsterna själv eller i form av köpta tjänster kan skraddarsys för klienternas behov. Det blir möjligt för kommunen att om den så vill anskaffa stöd och handledning som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte även av företag eller enskilda näringsidkare som producerar sådan service. På så sätt kan kommunen utnyttja också utomstående sakkunskap till stöd för sina klienter.

De föreslagna preciseringsarna i innehållet och aktiveringsplanen ålägger kommunerna att se till att verksamheten är målinriktad och att sörja för stödet och handledningen till klienterna. Detta medför ett åläggande att också beakta klient- och serviceprocessen till denna del. I de flesta kommuner är detta inget nytt, men införandet av preciseringsarna i lagstiftningen säkerställer detta.

3.3 Ekonomiska konsekvenser

I statsbudgeten för 2019 reserverades 28,4 miljoner euro för ersättningar som betalas till kommuner för att de ordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Utbetalningen av ersättningen sköts av närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (UF-centret). Utöver den separata statliga ersättningen beviljas kommunerna statsandel för basservice för ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

RP 13/2020 rd

Tabell 1: Deltagare i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2015–2018 (källa: FPA)

	2015	2016	2017	2018
Personer	34 700	38 200	39 400	42 800
Genomsnittlig längd på arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte (veckor)	24	25	26	26
Deltagardagar/vecka/person	2,7	2,4	2,3	2,2

Antalet klienter i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och längden på perioderna har ökat åren 2015–2018, men antalet deltagardagar per vecka har minskat. Volymerna påverkas av att långtidsarbetslösheten har hållit sig på en hög nivå, att kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstöd utökades 2015 samt av en ändring i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som gjordes samma år, där det maximala antalet deltagardagar per vecka minskades från fem till fyra.

De nu föreslagna ändringarna i bestämmelserna förväntas inte medföra ökade kostnader, om verksamheten har anordnats med beaktande av lagstiftningens befintliga syften. De föreslagna lagstiftningsändringarna ökar kommunernas kostnader inom social- och hälsovårdssektorn i sådana kommuner där den tjänstehelhet som erbjuds dem som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte måste kompletteras till följd av ändringarna. Antalet sådana kommuner och beloppet av den finansiering som behövs för att anordna tjänsterna kan inte bedömas utifrån de uppgifter som står till buds.

I den regeringsproposition som ledde till stiftandet av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 184/2000) uppskattades det att kostnaderna för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skulle vara i genomsnitt 120 mk per dag. Denna summa bestod av handledning av arbetsverksamheten, arbetsredskap, reseersättningar samt den sysselsättningspenning som betalades till deltagare vilkas huvudsakliga utkomst grundar sig på utkomststödet. Till deltagare som får arbetsmarknadsstöd betalas enligt förslaget i stället för sysselsättningspenning ersättning för uppehälle av arbetsministeriets anslag. Av statens sysselsättningsanslag föreslogs det att det till kommunerna skulle betalas 50 mk för varje dag av ordnad arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den nettokostnad som uppstår efter ersättningen var en utgift som berättigar till statsandel för social- och hälsovården, och den utgiften föreslogs bli höjd genom att de kalkylerade kostnaderna för den kommunala socialvården i åldersgruppen 17–64 år höjs med 22 mk per invånare. Riksdagen höjde på förslag av social- och hälsovårdsutskottet den ersättning som kommunen får till 60 mark.

Kommunernas kostnader för verksamheten har således kompenseras dels genom ett stöd per dag och dels genom systemet med statsandel för social- och hälsovården. Av den regeringsproposition som inledde arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte framgår det att det allt sedan lagen stiftades har varit tänkt att viss handledning ska ingå i arbetsverksamheten.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är socialservice enligt socialvårdslagen och på den tillämpas även lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården. I den handbok om

arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som Institutet för hälsa och välfärd upprätthåller konstateras att karaktären av socialservice hos arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte alltid ska beaktas när tjänsten ordnas. Handboken är avsedd för yrkesfolk inom branschen som ett stöd i klientarbetet och beslutsfattandet. En klient i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har enligt handboken rätt att få högklassig socialvård och ett gott bemötande av den som tillhandahåller tjänsten. När beslut och avgöranden som gäller socialvården fattas och socialvården tillhandahålls ska i första hand klientens intresse beaktas. I handboken konstateras det att eftersom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en socialservice, är det ändamålsenligt att i huvudsak använda yrkesutbildade personer inom socialvården i genomförandet av denna. Vid den handledning som gäller de arbetsuppgifter som ingår i arbetsverksamheten kan man dessutom använda yrkesutbildade personer inom branschen i fråga. Den handledning som ges till klienterna ska ställas i proportion till nivån på det stöd som han eller hon behöver och de mål som har satts upp för perioden av arbetsverksamhet.

I egenskap av anordnare av socialvården ansvarar kommunen utöver av uppföljningen av och tillsynen över de tjänster som omfattas av kommunens organiseringsansvar även för processerna i fråga om arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på det sätt som i socialvårdslagen bestäms om socialvårdens processer. För klienten görs i samband med utarbetandet av en aktiveringsplan en sådan bedömning av klientens situation som avses i socialvårdslagen, och på basis av den fastställs den socialservice som motsvarar klientens stödbehov. Om klienten drar nytta av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och man i planen kommer fram till detta, ska det fattas ett separat beslut om denna socialservice.

Rätten till god socialvård innebär att kommunerna har varit tvungna att satsa på kvaliteten på genomförandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Detta innebär att klientens servicebehov definierar tjänstens innehåll. Klienterna inom arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte kan inte delta i egentlig arbetskraftsservice på grund av sin nedsatta arbets- och funktionsförmåga. Av detta följer att de behöver stöd och handledning.

4 Beredningen av propositionen

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering förutsätter regeringens sysselsättningsmål att partiellt arbetsföra, svårssysselsatta, unga, äldre och personer med invandrarbakgrund deltar på arbetsmarknaden i större utsträckning. Regeringen strävar efter att förbättra möjligheten för ovan nämnda grupper att få sysselsättningsfrämjande och individuella tjänster. Regeringen genomför också ett program för arbetsförmåga riktat till partiellt arbetsföra. I regeringsprogrammet konstateras vidare att systemet för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska reformeras genom social rehabilitering, där det individuella rehabiliteringsbehovet hos långtidsarbetslösa eller personer med en svag ställning på arbetsmarknaden beaktas för att stärka deras arbetslivsfärdigheter och samhälleliga delaktighet. Denna proposition genomför ovan nämnda åtgärder enligt regeringsprogrammet.

Under statsminister Sipiläs regeringsperiod genomfördes ett försök med offentlig arbetskrafts- och företagsservice där kommunerna inom försöksområdena svarade för tillhandahållandet av offentlig arbetskrafts- och företagsservice till klientmålgrupperna i försöket. Till försöket hörde även en tjänst med namnet arbetslivsprövning som en ersättande tjänst för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Tjänsten prövades i Norra Savolax och Satakuntas försöksområde. I försöket genomfördes arbetslivsprövningen med utnyttjande av bestämmelserna om arbetsprövning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Inom ramen för arbetslivsprövningen var

RP 13/2020 rd

det möjligt för en person att i sex månader pröva att arbeta även i ett företag. Arbetslivsprövningen var starkt förknippad med stöd och träning för personen. Försöket grundade sig på lagen (505/2017) och på regeringens proposition (RP 51/2017). Försöksprojektet avslutades i slutet av 2018. Enligt erfarenheterna av arbetslivsprövningen var försökslagen till hjälp på ett sådant sätt att tjänsten kunde omstruktureras. I försöket utvecklades klientens tjänster och sättet att organisera och sammanställa dem bättre än tidigare utifrån klientens behov. Försökslagen tillät även att företag används, men särdeles många företag deltog inte som försöksplatser. Däremot köptes handlednings- och träningstjänster av företag som i egenskap av producenter har specialiserat sig på detta, vilket upplevdes som en bra sak.

Den så kallade TEOS-arbetsgruppen, som social- och hälsovårdsministeriet tillsatt, granskade den helhet som gäller stödet till delaktighet i arbetslivet inom socialvården åren 2012–2014. Arbetsgruppen lade fram ett förslag om social rehabilitering av personer i svag ställning på arbetsmarknaden som skulle ha delats in i både sysselsättningsfrämjande service och social rehabilitering som främjar delaktigheten. Arbetsgruppens förslag innehöll dock fortfarande öppna frågor som skulle utredas. De lagändringar som nu behandlas är en del av reformarbetet.

Utlåtanden om utkastet till proposition begärdes under perioden 31.10.2018–14.12.2018, och sammanlagt 32 remissinstanser lämnade utlåtanden. Nästan alla remissinstanser lyfte fram att propositionen är värd att understöda och behövlig, skapar klarhet i klientens ställning och underlättar verkställigheten av lagen. Reformen ansågs också underlätta och stödja kommunerna i ordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och bedömdes förbättra klienternas service och rättssäkerhet. Med anledning av utlåtandena gjordes smärre ändringar i paragraferna och motiveringarna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

2 §. Definitioner. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten preciseras så att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte definieras som en tjänst som hör till kommunens organiseringsansvar. Den tidigare lydelsen var verksamhet som anordnas av kommunen. Den nya formuleringen hänger samman med preciseringen av bestämmelserna om anordnande och produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i 6 och 13 §.

6 §. Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det föreslås att alla meningar som gäller produktion av tjänster i 1, 2 och 3 mom. stryks och flyttas omformulerade till 4 kap. och den nya 13 §. På så vis motsvarar propositionen den indelning i organisering och produktion av tjänster som anges i bl.a. kommunallagen samt den nuvarande terminologin.

I 1 mom. föreskrivs på samma sätt som i gällande lag att kommunen svarar för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Också i 8 § i kommunallagen föreskrivs om anordnande av tjänster och bestämmelsen gäller även anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt 8 § i kommunallagen kan kommunen själv organisera de uppgifter som den har enligt lag eller avtala om att organiseringsansvaret överförs på en annan kommun eller en samkommun.

Det föreslås att i 5 mom. i den gällande lagen stryks hänvisningen till 8 § 4 mom., eftersom momentet i fråga har *upphävts* genom lag 1372/2014.30.12.2014/1372.

8 §. Planens innehåll. Det föreslås att hänvisningen till en rehabiliteringssamarbetsgrupp i 2 mom. *upphävs*, eftersom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen har upphävts genom lag 19.12.2014/1220.

9 §. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Ändringar föreslås i 1 mom. I 1 mom. föreskrivs om vad som ska skrivas in om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. Detta styr även innehållet i tjänsten. Därför föreslås det att målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte tas in i 1 mom. 1 punkten utöver den nuvarande beskrivningen av verksamheten och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas. På så vis framhävs verksamhetens målinriktade karaktär och att det är skäl att redan på förhand skriva in målen i planen. I 1 mom. föreslås även en ny 4 punkt, enligt vilken det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska tas in i planen. Syftet med detta är att påminna om att stöd och handledning väsentligt hör samman med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, och därför är det skäl att skriva in det även i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen. I den anteckningen kan det beskrivas på vilket sätt handledningen och stödet verkställs samt deras volym och kvalitet. På grund av denna ändring ändras numreringen av den tidigare 4 och 5 punkten.

13 §. Produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Paragrafnumreringen ändras så att innehållet i den föreslagna 13 § är helt nytt. Innehållet i 13 § i den gällande lagen överförs till 13 b §. I den föreslagna 13 § med nytt innehåll föreskrivs det om produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till skillnad från anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, som det föreskrivs om i 6 §. Från 6 § i den gällande lagen flyttas till denna paragraf delvis omformulerade bestämmelser om produktion.

Enligt 1 mom. kan kommunen producera tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om produktion av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta arbets- och näringsbyrån om avtal som den ingått om produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

I 2 mom. ska det föreskrivas att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte fortfarande inte får anskaffas från företag. Det föreslås att bestämmelserna ändras så att det görs ett undantag från den ovan beskrivna huvudregeln i fråga om stöd- och handledningstjänster som tillhandahålls personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Stöd- och handledningstjänster kan upphandlas inte bara av olika organisationer och andra sammanslutningar utan också av företag som producerar denna tjänst. Kommunen kan också producera tjänsten själv. I den nya 13 a § föreslås närmare bestämmelser om innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det är fråga om en servicehelhet som kan innehålla verksamhet av många slag. I detaljmotiveringen till 13 a § beskrivs närmare innehållet i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och arten av det stöd och den handledning som ingår i tjänsterna samt deras förhållande till socialvårdens roll och process.

Enligt 9 § i kommunallagen kan kommunen eller samkommunen antingen själv producera de tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar eller enligt avtal skaffa dem av andra tjänsteproducenter. Enligt 9 § 3 mom. i kommunallagen kvarstår det organiseringsansvar som avses i 8 § 2 mom. i kommunallagen hos kommunen eller samkommunen när den skaffar lagstadgade tjänster av någon annan tjänsteproducent. Dessutom bestäms tjänsteproducentens ansvar för tjänsterna i enlighet med vad som föreskrivs i den lagen eller annanstans samt enligt vad som kommunen eller samkommunen och tjänsteproducenten avtalat om. Bestämmelser om ordnandet finns dessutom i 6 § i denna lag. De ovan nämnda bestämmelserna i kommunallagen tillämpas på tjänstepupphandling inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte till andra delar än vad som i 2 mom. föreskrivs om företag.

13 a §. Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Paragrafen är helt ny till sitt innehåll. I 1 mom. föreskrivs att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en tjänstehelhet som ska omfatta olika tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. Enligt bestämmelsen kan det i tjänsterna ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. Med detta avses också de delar som sker i en genuin arbetsmiljö, dvs. på en arbetsplats, men dock så att tjänsten alltid omfattar det stöd och den handledning som personen behöver. Den kommun som anordnar arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte svarar för stödet och handledningen, och kommunen har till uppgift att se till att verksamheten till alla delar motsvarar klientens rätt till högklassig socialvård. Även i aktiveringsplanen ska den handledning och det stöd som personen fått skrivas in.

Bestämmelsen preciserar hur arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas rätt till personer som inte förmår delta i offentlig arbeidskrafts- och företagsservice eller i arbete. Detta säkerställer även bestämmelsen i 8 § 3 mom., som förblir oförändrad. Detta innebär att det i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte kan vara fråga om normalt arbete, utan den eventuella verksamheten i en arbetsgemenskap har alltid ett sådant rehabiliterande syfte eller något annat syfte som hänför sig till målet med arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och för vilket det också ska finnas stöd och handledning. I bestämmelsen föreskrivs också om sättet att tillhandahålla stödet och handledningen. Stöd, handledning och träning kan tillhandahållas inte bara som personliga tjänster utan även som tjänster i grupp eller i kombination med andra tjänster.

För den tid klientrelationen inom socialvården pågår är det skäl att utse en sådan egen kontaktperson som avses i socialvårdslagen och som ansvarar för uppföljningen av tillhandahållandet av de socialtjänster som överenskommit i klientens aktiveringsplan och för en behovsprövad bedömning av klientens situation. Den egna kontaktpersonens arbete innehåller element som hänför sig till utövning av offentlig makt och är därför en myndighetsuppgift. Denna service kan inte anskaffas hos en organisation utanför socialvården. Enligt socialvårdslagen ska den egna kontaktpersonen i princip vara en sådan yrkesutbildad person som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015). Bedömningen av en persons individuella servicebehov är också en myndighetsuppgift inom socialvården.

Den servicehelhet för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som fastställts utifrån bedömningen av servicebehovet ska innehålla tjänster som förbättrar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga i enlighet med klientens individuella servicebehov. Den egna kontaktpersonen har till uppgift att välja en tjänsteproducent som svarar mot klientens behov och följa upp hur tjänsten tillhandahålls. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska också innefatta sådant stöd och sådan handledning som personen behöver och som tillhandahålls som personlig service eller service i grupp. Det stöd som personen behöver kan vara till exempel arbetsträning. Det är fråga om att öka arbetslivsfärdigheterna och beredskapen med stöd av en handledare. Ändamålsenligt stöd och ändamålsenlig handledning för personen i fråga kan också tillhandahållas i grupp som en del av sådan verkstadsverksamhet eller motsvarande verksamhet som ingår i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte. En särskild uppgift för socialvårdens egen kontaktperson är att följa upp genomförandet av en persons individuella stöd och handledning. Däremot kan det ovan beskrivna praktiska stödet och handledningen tillhandahållas på många olika sätt. I enlighet med det som nu föreslås kan stöd och handledning som ingår i servicen också skaffas hos ett företag eller inkluderas i tjänstehelheter som aktörer inom den tredje sektorn producerar på basis av avtal om köpta tjänster som ingåtts med kommunerna. En kommun kan också producera service för stöd och handledning själv.

I 2 mom. föreskrivs att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de socialvårdstjänster, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver. Det är således möjligt att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samtidigt med de övriga tjänster som nämns ovan. I 8 § 2 mom., som gäller aktiveringsplanens innehåll, föreskrivs också att aktiveringsplanen också kan innehålla socialservice samt hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice. Det är också möjligt att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under endast en dag per kalendervecka. Detta kan komma på fråga om en arbetslös klient på grund av sin arbets- eller funktionsförmåga inte ännu förmår delta i verksamheten oftare eller det anses vara ändamålsenligt att för personen i fråga sammanställa en lämplig helhet bestående av olika tjänster som han eller hon deltar i under olika veckodagar. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan erbjudas jämsides med t.ex. en tjänst för social rehabilitering. För att man ska kunna försäkra sig om att tjänsterna riktas på rätt sätt kan den kommun som svarar för anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte se till att personens arbets- och funktionsförmåga bedöms på ett så heltäckande sätt som möjligt. Här är det möjligt för kommunen att utnyttja ett team med multidisciplinär kompetens.

13 b §. Verkställande. Bestämmelsen motsvarar helt och hållet 13 § i den gällande lagen, men paragrafens numrering har ändrats till 13 b §.

14 §. Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Den maximala tiden för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte föreslås bli korrigerad i 1 mom. Ändringen grundar sig på den ändring (142/2015) som gjordes i 13 § 2 mom. i arbetsverksamheten per vecka och på grund

RP 13/2020 rd

av vilken det hade varit skäl att även ändra denna bestämmelse. Tidigare föreskrevs det i 13 § 2 mom. att varje period under vilken arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte verkställs ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte under minst en och högst fem dagar per kalendervecka. Senare ändrades bestämmelsen i anknytning till ett beslut om genomförandet av det strukturpolitiska programmet som en del av planen för de offentliga finanserna (25.3.2014), som regeringen fattade i mars 2014 i samband med ramförhandlingarna. Enligt beslutet ska aktiveringsplanen och arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i enlighet med lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte riktas på ett nytt sätt. Genom detta eftersträvades en besparing på 3 miljoner euro i kommunernas utgifter, och det genomfördes genom att arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte per vecka förkortades från fem dagar till fyra dagar. På grund av ändringen kan en person delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte under högst fyra dagar per kalendervecka. När arbetsverksamheten per vecka ändrades gjordes det dock ingen ändring i 14 § i maximitiden för deltagande i arbetsverksamhet, och därför föreslås det nu att bestämmelsen korrigeras.

Maximitiden motiverades i regeringens proposition (RP 184/2000 rd) så att avsikten inte har varit att ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte på så sätt att personen under hela perioden deltar i verksamheten fem dagar i veckan. När lagen stiftades ansågs det vara ändamålsenligt att bestämma att en person kan delta högst 230 dagar under 12 månader. Genom detta förhindrade man att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas fem dagar i veckan under en längre tidsperiod. Enligt motiveringen till regeringens proposition var det fråga om att ge den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en möjlighet till ledighet som liknar semester. Om det i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte inte finns någon paus som liknar semester innebär det att maximitiden under ett år är 260 dagar beräknat enligt fem dagar per vecka. Bestämmelsens maximitid på 230 dagar beräknad enligt fem dagar per kalendervecka har alltså inneburit att 30 dagar då personen inte deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har dragits bort från maximitiden. När verksamheten nu pågår i fyra dagar per kalendervecka bör det föreskrivas att maximitiden efter ett motsvarande avdrag på 30 dagar är 178 dagar under en period på 12 månader.

23 §. Olycksfallsförsäkring. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i den tidigare lagen, men ordalydelsen i den har ändrats så att den motsvarar gällande lagstiftning om olycksfallsförsäkring. Kommunen ska fortsättningsvis teckna olycksfallsförsäkring för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt bestämmelsen ska kommunen för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare. Med avvikelse från 71–78 § i den lagen används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

24 §. Statlig ersättning. I 1 mom. stryks omnämmandet att ersättningen betalas av sysselsättningsanslagen. I bestämmelsen konstateras alltså endast att kommunerna har rätt att i statlig ersättning få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Utbetalningen av ersättningar fastställs enligt statsbudgeten. Ersättningarna till kommunerna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har i statsbudgeten betalats från social- och hälsovårdsministeriets anslag.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen ska ändras i överensstämmelse med denna lag före den 1 april 2021.

Dessutom får ett avtal om upphandling av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid, dock så att avtalen om tjänsteupphandling ska ändras i överensstämmelse med denna lag före den 1 januari 2022. Det som föreskrivs ovan om avtal gäller dock inte nya tjänsteupphandlingar eller tilläggsbeställningar som görs med stöd av avtalet, även om denna rätt skulle ha avtalats i det ursprungliga avtalet, om den nya tjänsteupphandlingen eller tilläggsbeställningen skulle göras efter att denna lag trätt i kraft. Med detta avses s.k. optionsklausuler som kan hänföra sig till avtalen. På köp av tilläggstjänster enligt dessa klausuler tillämpas bestämmelser enligt denna lag. Detta innebär således främst att stöd och träning inkluderas i den tjänstehelhet som upphandlas, om inte kommunen producerar den själv. Om avtalsperioden upphör exempelvis i november 2021 ska det inte göras ändringar i den med anledning av denna lag, men när det görs en ny upphandling och i det avtal som uppgörs på basis av den ska bestämmelserna i denna lag iaktas. Likaså, om det i ett avtal som löper ut i november 2021 ingår en optionsklausul, ska på den nya upphandlingen av tjänster på basis av den också tillämpas bestämmelserna i denna lag.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen hänför sig till de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen, i synnerhet tryggheten av tillräckliga socialtjänster samt det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen. Propositionen kan också bedömas i anslutning till kommunernas självstyrelse och genomförandet av finansieringsprincipen.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är socialservice, men också sysselsättningsfrämjande service. De personer som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är vid äventyr att förmånen går förlorad eller sänks skyldiga att delta i utarbetandet av en aktiveringsplan och i den arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som överenskommit i aktiveringsplanen. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har alltså en beröringspunkt också med grundlagens bestämmelser om oundgänglig omsorg och försörjning samt med bestämmelserna om grundläggande utkomstskydd vid arbetslöshet. I denna proposition föreslås inga ändringar i de bestämmelser som inverkar på verksamhetens förpliktande karaktär eller personens försörjning.

Syftet med åtgärderna enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att bekämpa både social utslagning och utslagning från arbetsmarknaden. Det uttryckliga syftet med arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är att förbättra personens färdigheter och möjligheter att komma in på den öppna arbetsmarknaden eller delta i yrkesutbildning eller offentlig arbetskraftsservice. Lagens bestämmelser gäller personer som till följd av långvarig arbetslöshet och till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice och därför behöver särskilt stöd. Åtgärderna enligt lagen genomförs i samarbete mellan arbets- och näringsbyrån och kommunens socialväsande eller som en del av socialservicen. Åtgärderna har också samband med det mål för främjande av sysselsättningen som anges i 18 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska sörja för skyddet av arbetskraften. Enligt 2 mom. i bestämmelsen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelsen om främjande av sysselsättningen är ett konstitutionellt uppdrag för den offentliga makten. Skyldigheten att främja sysselsättningen innebär att det allmänna ska sträva efter att förhindra uppkomsten av en grupp personer som är permanent arbetslösa. Enligt ordalydelsen förpliktar 18 § i grundlagen det allmänna som helhet och gäller således både staten och kommunerna. Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid kommunernas skyldighet att främja sysselsättningen på det sätt som förutsätts i 18 § i grundlagen vid behandlingen av regeringens proposition med förslag till lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (184/2000). I propositionen betonas rätten till stöd och handledning för långtidsarbetslösa som omfattas av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för att deras förutsättningar att komma in på den öppna arbetsmarknaden ska förbättras.

Oundgänglig försörjning och omsorg, tryggnad av den grundläggande försörjningen samt tillräckliga social- och hälsovårdstjänster

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödsel och förlust av en försörjare. Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa.

Propositionen betonar att klienter inom arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har rätt till högklassig socialvård genom att det till bestämmelserna om aktiveringsplanen fogas en skyldighet att i planen anteckna målet för arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte samt det stöd och den handledning som personen får under arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Också den nya bestämmelsen om innehållet förutsätter att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också ska innefatta stöd och handledning. Socialvården ansvarar för uppföljningen av tillhandahållandet av de socialtjänster som överenskommit i klientens aktiveringsplan och för en behovsrelig bedömning av klientens situation. I klientens servicehelhet kan också ingå annan socialservice samt hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar sysselsättningsmöjligheterna. Propositionen främjar alltså för sin del målet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster.

Kommunernas självstyrelse och finansieringsprincipen

Av den självstyrelse som tillförsäkras kommunerna följer att det enligt 121 § 2 mom. i grundlagen ska föreskrivas genom lag om de skyldigheter som åläggs kommunerna. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse i grundlagen om finansieringsprincipen. I sin praxis har grundlagsutskottet emellertid understrukit att man måste se till att kommunerna har faktiska möjligheter att klara av skyldigheterna när det införs skyldigheter för dem. Finansieringsprincipen ingår också i artikel 9.2 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse, där det föreskrivs att de lokala myndigheternas ekonomiska resurser ska motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag.

I samband med reformen av arbetsmarknadsstödet 2006 bedömde grundlagsutskottet fördelningen av det finansiella ansvaret för stödet mellan stat och kommun (GrUU 50/2005 rd). Grundlagsutskottet ansåg att finansieringsuppgifter som anvisas kommunerna inte på grund av

RP 13/2020 rd

grundlagsskyddet för självstyrelsen får vara så stora att kommunernas verksamhetsbetingelser försvagas på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt besluta om sin ekonomi och därigenom också om sin förvaltning. Grundlagsutskottet ansåg att det ändrade finansieringsansvaret innebär att kommunernas anvisas en ny finansieringsuppgift. Enligt propositionen var den ändrade finansieringen kostnadsneutral för varje enskild kommun. Följaktligen ansåg grundlagsutskottet att översynen av finansieringssystemet inte äventyrade kommunernas möjlighet att självständigt besluta om sin ekonomi. Detta trots att kommunernas finansieringsansvar enligt propositionen kan komma att öka om kommunen inte lägger ner mer arbete på sysselsättning av långtidsarbetslösa, eller har ovanligt höga kostnader för att främja sysselsättningen. Av tolkningspraxis för grundlagen går det inte att utläsa hur stor inkomstminskningen eller utgiftsökningen ska vara för att anses vara så stor att den inte står i samklang med den kommunala självstyrelsen.

Grundlagsutskottet har bedömt kommunernas finansieringsansvar också i samband med ändringen av kommunernas finansieringsansvar för arbetsmarknadsstödet (GrUU 41/2014). Utskottet konstaterade då att lagstiftaren har ansetts ha tämligen stort bedömningsutrymme när den beslutar om nedskärningar i statsandelssystemet, också när nedskärningarna har stor effekt på enskilda kommuners statsandel (GrUU 16/2014 rd). Utskottet konstaterade också att bestämmelserna är kopplade till skyldigheten att främja sysselsättningen enligt 18 § 2 mom. i grundlagen och ansåg att förslaget inte var problematiskt i konstitutionellt hänseende.

I denna proposition föreslås inga nya uppgifter för kommunerna. Eftersom de nu gjorda preciseringarna av lagstiftningen tydligare än tidigare tar in de principer som redan finns i socialvårdslagstiftningen i lagen, bedöms ändringarna inte ha några särskilt betydande kostnadseffekter för kommunerna.

Regeringen anser att propositionen inte innehåller några sådana förslag som skulle innebära att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 1 mom. 2 punkten, 6 §, 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 §, 14 § 1 mom., 23 § och 24 § 1 mom., av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 290/2012, 1003/2012 och 1372/2014, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 937/2012, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1372/2014, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 142/2015, 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 881/2019, 23 § sådan den lyder i lag 1647/2015 och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1296/2002, samt fogas till lagen nya 13 a och 13 b § som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte* en tjänst som syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som anordnar eller genomför verksamheten,

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om personen

1) annat än tillfälligt är i arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,

3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. 4 punkten möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete.

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) målet för och en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
 - 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
 - 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
 - 4) det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,
 - 5) annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,
 - 6) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.
-

13 §

Produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Kommunen kan producera tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om produktion av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionsamfund. Kommunen ska underrätta arbets- och näringsbyrån om avtal som den ingått om produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag. Detta gäller dock inte det stöd och den handledning som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

RP 13/2020 rd

13 a §

Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska omfatta tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. I tjänsterna kan ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. I tjänsten ska alltid ingå det stöd och den handledning som personen behöver och som tillhandahålls individuellt eller i grupp.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver.

13 b §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte minst en och högst fyra dagar per kalendervecka och minst fyra timmar per dag.

När den period som avses i 2 mom. går ut ska aktiveringsplanen ses över med iakttagande av vad som i 3 kap. föreskrivs om planen.

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 178 dagar under 12 månader. På verksamheten tillämpas den allmänna arbetstid som avses i 5 § 1 mom. i arbetstidslagen (872/2019).

23 §

Olycksfallsförsäkring

Kommunen ska för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar med iakttagande av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

Med avvikelse från 71—78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

RP 13/2020 rd

24 §

Statlig ersättning

Kommunen har rätt att i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 31 mars 2021.

Ett avtal om upphandling av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund och som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag får trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid, dock så att avtalen om tjänsteupphandling ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 31 december 2021. Vad som ovan föreskrivs om avtal gäller dock inte nya tjänsteupphandlingar eller tilläggsbeställningar som görs med stöd av ovan avsedda avtal, inte ens om den rätten har avtalats i det ursprungliga avtalet, om den nya tjänsteupphandlingen eller tilläggsbeställningen ska göras efter att denna lag trätt i kraft.

Helsingfors den 20 februari 2020

Statsminister

Sanna Marin

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru

Lag

om ändring av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 2 § 1 mom. 2 punkten, 6 §, 8 § 2 mom., 9 § 1 mom., 13 §, 14 § 1 mom., 23 § och 24 § 1 mom., av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 290/2012, 1003/2012 och 1372/2014, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 937/2012, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1372/2014, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 142/2015, 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 881/2019, 23 § sådan den lyder i lag 1647/2015 och 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1296/2002, samt
fogas till lagen nya 13 a och 13 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Definitioner

Definitioner

I denna lag avses med

I denna lag avses med

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte* verksamhet som anordnas av kommunen och syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som ordnar eller genomför verksamheten,

2) *arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte en tjänst* som syftar till att förbättra en persons livskompetens samt skapa sysselsättningsförutsättningar och som inte ger upphov till något tjänsteförhållande eller anställningsförhållande mellan personen och den instans som anordnar eller genomför verksamheten,

6 §

6 §

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen. *Kommunen kan anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om anordnande av sådan verksamhet med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse eller en annan fysisk eller juridisk person.*

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas av kommunen.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

Gällande lydelse

telse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen skall underätta Arbetskraftsbyrån om avtal som den ingått om anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag.

Oberoende av på vilket sätt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas svarar kommunen för att verksamheten anordnas i enlighet med denna lag och på det sätt som anges i aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i sådana fall som avses i 8 § 4 mom. och inte heller när personen

1) är i annat än tillfälligt arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,

3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig Arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälsovårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete. När en aktiveringsplan utarbetas kan vid behov en rehabiliteringssamarbetsgrupp enligt lagen om klientensamarbete inom rehabiliteringen höras, om klienten samtycker till detta.

Föreslagen lydelse

För kostnader för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte betalas ersättning till kommunen av statens medel i enlighet med denna lag.

Kommunen har inte skyldighet att anordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, om personen

1) annat än tillfälligt är i arbete som utförs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och där den ordinarie arbetstiden överstiger åtta timmar i veckan,

2) är sysselsatt på heltid i företagsverksamhet som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller som håller på att inleda företagsverksamhet på heltid,

3) är studerande på heltid enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

4) deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

8 §

Planens innehåll

När en aktiveringsplan utarbetas ska av de åtgärder som avses i 1 mom. 4 punkten möjligheten att erbjuda arbete eller offentlig Arbetskraftsservice utredas först. Utöver dessa åtgärder kan planen innehålla social-, hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningsservice som förbättrar möjligheterna att få arbete.

Gällande lydelse

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
 - 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
 - 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
 - 4) annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte, samt
 - 5) den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.
-

13 §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte skall anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke

Föreslagen lydelse

9 §

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i aktiveringsplanen och den sektorsövergripande sysselsättningsplanen

Om aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen innehåller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ska åtminstone följande uppgifter om den ingå i planen:

- 1) *målet för och* en beskrivning av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte och uppgifter om platsen där verksamheten anordnas,
- 2) tiden per dag och vecka då arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte pågår,
- 3) den tidpunkt då en period av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte börjar och periodens längd,
- 4) *det stöd och den handledning som ges den berörda personen under arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,*
- 5) *annan socialservice och andra hälso- och sjukvårds-, rehabiliterings- och utbildningstjänster som erbjuds vid sidan av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte,*

6) *den tidpunkt då effekterna av arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte på sysselsättningsmöjligheterna senast ska bedömas och beslut fattas om fortsatta åtgärder samt om revidering av aktiveringsplanen eller den sektorsövergripande sysselsättningsplanen.*

13 §

Produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Kommunen kan producera tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte själv eller genom att ingå skriftligt avtal om produkt-

Gällande lydelse

på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte i minst fyra timmar per dag under minst en och högst fyra dagar per kalendervecka.

När den period som avses i 2 mom. går ut skall aktiveringsplanen revideras med iakttagande av vad som bestäms om planen i 3 kap.

(Ny)

Föreslagen lydelse

ion av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund. Kommunen ska underrätta arbets- och näringsbyrån om avtal som den ingått om produktion av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte får inte anskaffas från företag. Detta gäller dock inte det stöd och den handledning som ges en person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

13 a §

Innehållet i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Tjänstehelheten för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska omfatta tjänster som främjar personens livskompetens samt arbets- och funktionsförmåga. I tjänsterna kan ingå individ- och gruppbaserad verksamhet som kan genomföras i olika verksamhetsmiljöer. I tjänsten ska alltid ingå det stöd och den handledning som personen behöver och som tillhandahålls individuellt eller i grupp.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska samordnas med de social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster, den offentliga arbetskraftsservice samt de övriga tjänster och stödåtgärder som personen behöver.

(Ny)

13 b §

Verkställande

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ska anpassas till personens arbets- och funktionsförmåga samt kunnande så att den är meningsfull och tillräckligt krävande med tanke

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

på ett inträde på arbetsmarknaden. Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte får inte allvarligt kränka personens religiösa eller etiska övertygelse.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte anordnas i perioder på 3–24 månader åt gången. Varje period ska personen delta i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte minst en och högst fyra dagar per kalendervecka och minst fyra timmar per dag.

När den period som avses i 2 mom. går ut ska aktiveringsplanen ses över med iakttagande av vad som i 3 kap. föreskrivs om planen.

14 §

14 §

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

Begränsningar för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 230 dagar under 12 månader. På verksamheten tillämpas den allmänna arbetstid som avses i 5 § 1 mom. i arbetstidslagen.

En person kan delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte högst 178 dagar under 12 månader. På verksamheten tillämpas den allmänna arbetstid som avses i 5 § 1 mom. i arbetstidslagen (872/2019).

23 §

23 §

Olycksfallsförsäkring

Olycksfallsförsäkring

Kommunen ska för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

Med avvikelse från 71—78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

Kommunen ska för den som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte teckna försäkring mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar med iakttagande av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). På den som deltar i arbetsverksamheten tillämpas i det fallet vad som i den lagen föreskrivs om arbetstagare, och på kommunen tillämpas vad som i den lagen föreskrivs om arbetsgivare.

Med avvikelse från 71—78 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar används som årsarbetsinkomst det i 79 § i den lagen avsedda minimibeloppet av årsarbetsinkomst. Med avvikelse från 58 och 59 § i den lagen är dagpenningen 1/360 av årsarbetsinkomsten.

RP 13/2020 rd

Gällande lydelse

24 §

Statlig ersättning

Kommunen har rätt att av sysselsättningsanslagen i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Föreslagen lydelse

24 §

Statlig ersättning

Kommunen har rätt att i statlig ersättning för anordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte få 10,09 euro per dag för varje person som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Ersättningen betalas i efterskott för de dagar personen i fråga deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De aktiveringsplaner som är i kraft vid ikraftträdandet av lagen ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 31 mars 2021.

Ett avtal om upphandling av tjänster för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som kommunen har ingått med en annan kommun eller en samkommun eller med en registrerad förening, en registrerad stiftelse, ett statligt ämbetsverk eller ett registrerat religionssamfund och som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag får trots bestämmelserna i denna lag tillämpas till utgången av avtalets giltighetstid, dock så att avtalen om tjänsteupphandling ska ändras i överensstämmelse med denna lag senast den 31 december 2021. Vad som ovan föreskrivs om avtal gäller dock inte nya tjänsteupphandlingar eller tilläggsbeställningar som görs med stöd av ovan avsedda avtal, inte ens om den rätten har avtalats i det ursprungliga avtalet, om den nya tjänsteupphandlingen eller tilläggsbeställningen ska göras efter att denna lag trätt i kraft.
